

05

A

2473

IX
PRÆCOGNITORUM THEO-
LOGICORUM

DISPUTATIO IX.

De

ATTRIBUTIS,
USIBUS, MODIS PRO-
PAGANDI, COMPARATIONE
CUM RELIQUIS DISCIPLINIS, ET
OPPOSITIS THEOLOGIAE,

Quam

DEO DUCE ET AUSPICE

In Illustri Academia VVittebergenſi

SUB PRÆSIDIO

DN. BALTHASARIS MEISNERI,

S. S. Theol. D. & Prof. Publ. Præceptoris sui
ſummoperè colendi,

Ventilandam & examinandam

Proponit

M. GOTHOFREDUS BARTHSIUS,

Suidnicienſis Sileſius.

Ad diem 8. Junij in Collegio Veteri.

Witteberga, Typis Johannis Gormanni,

ANNO M DC XXV.

PRÆCOGNITORUM THEO-
LOGICORUM.

DISPUTATIO IX,

*V*idimus in proximè antegressâ di-
sputatione appellationes, varias species, ve-
rum genus, causas tum externas, tum in-
ternas, & ex illis exstructam definitionem
Theologiæ omnium verissimam. Jam
nata prælo tractationem eorum, quæ in

Ms. G. Gæ-
tig.

hoc capite tertio adhuc restant, pro ratione methodi nobis præ-
scripta insequemur: quæ omnia Theologia naturam, & indole-
m genuinam plenius manifestabunt. Ne verò à linea (quod
alias dici solet) excidamus, tota hæc nostra Disputatio quinque
sequentibus membris includenda erit, quorum I. ager de at-
tributis seu affectionibus Theologiæ. II. de effectibus s. usibus
ejusdem III. de variis modis proponendi, & propagandi
Theologiam IV. de comparatione ejusdem cum aliis disciplinis.
Et deniq. V. de pugnantibus cum Theologia. Supremus
autor Theologiæ suam nobis largiatur gratiam, ut hanc
Theologiæ causam agamus fideliter, & cum usu publico
ad finem perducamus!

Thema di-
sputationis.

THEOREMA I.

*M*ulta quidem, in hoc membro primo, attributa s. af-
fectiones Theologiæ recenseri possent: sed tantum præcipuas e-
jusdem enumerabimus, quarum nobis occurrunt tredecim,
de quibus omnibus ordine differemus.

Membrü I.

THEOREMA II.

Est igitur Theologia (1.) UNA.

Theologia
est
1. Una,

Hoc demonstrari potest, tum *ratione objecti*, quia unus est DEUS Deut. 6. v. 4. circa cuius cognitionem salutarem Theologia unice occupata est, quod definitio ejusdem nominalis satis exponere videtur, dum nobis ostendit Theologiam nihil esse aliud, quam λόγον ὡς τὸ θεῶν, hoc est sermonem seu doctrinam DEO; tum *ratione ὑπόστασεως seu essentia vel quoad unitatem specificam*, quod ipsum patet ex forma ejusdem, quæ consistit in una verorum conceptuum de rebus divinis comprehensione seu coordinatione: ab unitate autem formæ, dependet quoque unitas essentia; tum *ratione ὑποστάσεως seu existentia, vel quoad unitatem numericam*, quia in quovis individuo vel Theologo, una numero est, & existit Theologia, cum prorsus ἀδύνατον sit duo immediate contraria simul existere in uno subiecto.

THEOREMA III.

(2.) *VERA est.*

2. Vera.

Et quidem *efficienter*, cum originem trahat ab illo qui ipsissima veritas est Deut. 32 v. 4. Ioban. 3. v. 33. & c. 14. v. 6. mentiri quæ nefcius Num. 23. v. 19. Eb. 6. v. 18. & sui verè studiosos veraces efficiat, quando à Spiritu S. in omnem veritatem deducuntur, & veritate sanctificantur. *Formaliter*, siquidem veros conceptus de rebus divinis in sese complectitur. *Finaliter*, quia ad eternam veritatem veluti scopum sibi unice præfixum semper respicit. *Effectively*, siquidem ejus effectus sunt vera regeneratio, justificatio, sanctificatio, glorificatio &c. *Adjunctive*, quia una est: (ut theoremate 2. demonstratum fuit) sicuti autem unitas à veritate; sic veritas ab unitate dependet, cum plus uno verum esse nequeat. Deinde etiam Theologia τῆ παναρεμονία seu concentu omnium partium dulcissimo, & ad mirando perpetuo constat, qui veritatis index infallibilis.

THEOREMA IV.

(3.) *CERTA est.*

3. Certa.

Et cum primis ob principii nempe verbi divini, ex quo hauritur, infallibilitatem: siquidem nō ratione nititur Theologia, sed

reves-

revelatione; non lumine solius naturæ, sed gratiæ, non demon-
strationes profert *πραγματικὰς*, sed *θεαφινὰς*; non quærit res ca-
dūcas, sed divinas, non tradit hominum commenta, sed ipsius
DEI effata, qui verax est, cuius dicere est facere, cuius verba
res ipsæ sunt. *Es. 46. v. 11.*

THEOREMA V.

(4.) *PERFECTA* est.

4. *Perfecta.*

Idque *respectu sui ortus*, quem ducit à DEO, qui omnium per-
fectissimus; *respectu suæ essentiae*, siquidem ens est, omne autem ens
in suo genere est perfectum; uti notum est ex scholâ Metaphysi-
corum; *respectu finis*, cum nos ad perfectissimam, & consumma-
tam beatitudinem deducat, quæ finis ipsius Theologiæ forma-
lis est, & propinquus; *respectu effectus*, quia nos per omnia ad per-
fectionem dirigit. Notandum autem quod Theologia, licet ratio-
ne sui esse & status præsentis vitæ cōsiderata sit perfecta; limitatè
tamen imperfecta dici possit: nimirum ratione futuræ scientiæ in
altera vitâ. Cernimus enim hic *δι' ἐπιπέδου ἐν ἀνιγματοῖς*; ibi
autem cernemus *ωρῶσπον ωρῶς ωρῶσπον*: hic videmus *μερι-
κῶς*; ibi autem videbimus *ὀλικῶς*; quod habemus hic in spe; ibi
habebimus in re.

1. *Cor. 13. 6. 2*

THEOREMA VI.

(6.) *IMMUTABILIS* est.

6. *Immutabilis.*

Et quidem *tum ratione sui esse*, quia est æternæ & invariatae
veritatis quædam expressio; *tum ratione objecti*, quia versatur cir-
ca immutabile objectum, quod DEUS est, qui mutari nequit: qua-
le autem objectum, talis etiam scientia; *tum ratione principii* ex
quo desumitur, quod verbum DEI est: illud autem habet promissio-
nem æternæ durationis *Es. 40. v. 8. Verbum DEI nostri stabit in se-
culum, & Matth. 24. v. 35. Cælum & terra peribunt, verba autem mea non
peribunt.* Si itaque verbum non peribit, multo minus Theologia,
quæ ab illo tanquam principiatum à suo principio unice depen-
det. Sciendum autem, quod nos hoc in loco immutabilita-
tem verbo nō assignatam velimus, quatenus in chartis seu mem-
branis hæret; verum æternum & immutabile illud esse dicimus,
& ratione sui divini sensus, & quatenus in mentibus fidelium ma-
net.

Malach. 3.
6. 6.

THEOREMA VII.

6. Divina.

(6) DIVINA est.

Quod ex sequentibus patet. Nam *ejus* author Deus est, hinc dicitur τὸ μαρτύριον τῶ θεῶ 1. Cor. 2. v. 1. ἡ σοφία τῶ θεῶ 1. Cor. 2. v. 7. ὁ λόγος τῶ θεῶ 1. Thes. 2. v. 13; *ejus* principium Scriptura est, quæ dicitur θεόπνευστος 2. Tim. 3. v. 16. *ejus* objectum divina mysteria sunt, quæ omnem humanæ rationis captum longè superant, nec ratione comprehendi, sed solâ fide apprehendi possunt; *ejus* subiectum sunt corda fidelium, qui propterea etiam νομοὶ τῆς φύσεως θείας efficiuntur 2. Pet. 1. v. 4; *ejus* forma divina veritas est; *ejus* finis DEI gloria, qui primarius, & beatitudo nostra, qui propinquus; *ejus* effectus divina ope inducti sunt mentis illuminatio; cordis purgatio, carnis subactio, & talis omninò informatio, per quam & rectus de Deo sensus, & religiosus erga Deum cultus in nobis gignitur, quæ omnia summè divina sunt, & religiosa.

THEOREMA IIX.

7. Sancta.

(7) SANCTA est.

Quod demonstrari potest ex serie causarum. Nam *quoad efficientem* immediatam est à DEO, qui in τρισυζωω illo Es. 6. ter sanctus dicitur; *quoad mediatam* pendet à verbo, cui sanctitas tribuitur Psal. 19. v. 8; *quoad materialem*, quæ triplex; vel enim est materia circa quam & dicitur religio, quæ sanctitate nullo modo carere potest; vel est materia in qua & sunt corda fidelium à Spiritu S. sanctificata unde etiam templa DEI dicuntur, in quibus Spiritus S. habitat 1. Cor. 3. v. 16. vel est materia ex qua, quæ sunt principia, & conclusiones sanctæ, quibus Theologia constat; *quoad formalem*, quæ sancta ipsius DEI veritas; *quoad finalem*; quæ vel interna, & est perductio ad vitam omnium sanctissimam, & beatissimam; vel externa, quæ est ipsa fructio vitæ hujus sanctæ & beatæ: *quoad effectus*, ut sunt spes, charitas, patientia, ardens precandi studium, & similes Christianæ virtutes, quæ omnes sine sanctitate esse nequeunt. Deinde etiam sanctitatem Theologiæ nostræ demonstrare possumus ex triplici hujus vocabuli significatione. Sanctum enim (1) idem est, quod ab aliis separatum,

& certis usibus dicatum; præsertim verò ipsi DEO consecratum est, quo sensu dicitur *Exod. 16. v. 23.* Cessatio Jehovæ sancta erit cras &c. & *Luc. 2. v. 23.* Omne masculinum adaperiens *ἁγίου* consecratum vel sanctum domino vocabitur. (2.) Sanctum idem est, quod augustum & inviolabile, quo sensu accipitur illud *Ezech. 22. v. 8.* sancta mea. id est, statuta & leges meas, quæ violari non debebant sprevisis. Hinc est quod nonnulli vocem illam deducunt à sanciendo, quoniam isti, qui sanctum violavit pœna vel mulcta est sancita; vel à sagminibus. Sunt verò sagmina herbæ quædam. quas legati Rom. Pop. ferre solebant, ne quis eos violaret. (3.) Sanctum significat purum sive justum vel justitiâ universali præditum, si de persona accipiatur, quo sensu DEUS dicitur sanctus *Esa. 6. v. 3.* & sanctitatem talem requirit. *Levit. 19. v. 2.* sancti estote: quia ego sanctus sum. Et hæc sunt primariæ significationes vocabuli sanctus sive sanctum, quæ omnes ad Theologiam elegantè reduci possunt; Quam propterea tribus de causis sanctam vocari posse asserimus. 1. Ob separationem, & consecrationem, quia Theologiæ operam dantes omnia sua studia à profanis usibus separata soli DEO dicare & consecrare debent. 2. Ob inviolabilitatem & majestatem, quia divina est, eiq; nihil addendum, nihil detrahendum. 3. Ob puritatem & justitiam æternam, quâ singularitè prædita est.

THEOREMA IX.

(8) **NOBILISSIMA & PRÆSTANTISSIMA**
est.

8. Nobiliss
sima & Præ
stantiss
ma

Præsertim *ratione obiecti* quoniam non agit Theologia de bonis fortunæ, quæ fluxa; non de bonis corporis, quæ fragilia; non de secularibus bonis animæ, quæ incerta sunt. Altius sacratissima illa Diva ascendit, & summum infinitumq; BONUM inquirat, ipsius DEI noticiam scrutatur, & illa investigat ad quæ omnia ratio humana obtumescit. Hinc res Theologicæ dicuntur **REVELATÆ**, cum tantum ex verbo nobis revelato innotescant; & **MYSTERIA**, cum quasi velentur, nec manifestè, totaliter & à priori videantur; & **ARTICULI FIDEI**, cum non *φύσις*; sed duntaxat

taxat *mens* percipiuntur. Tria alijs dantur scientiarum objecta,
quædam enim sunt infra rationem; quædam juxta rationem;
quædam supra rationem. Quæ sunt infra rationem, sensibus no-
stris percipi possunt; quæ juxta rationem per ipsam rationem co-
gnoscuntur; quæ verò supra rationem posita sunt illa neque sen-
sus neque ratio capit; sunt enim mysteria divina; quæ sola fide
assequuntur: ex quibus omnibus fluit, quod Theologia ratione
objecti omnium sit nobilissima. Deinde etiam talis est *ratione*
finis qui beatitudo; siquidem Theologia per salutarem DEI *ver-*
um provehit nos ad beatitudinem, quæ respectu renatorum hæc
in vita inchoatur in alterâ verò consummabitur. Habeant itaq;
voluptuosi suas delicias: custodiant avari suas arculas: jaetitent
Politici suos titulos: extollant Philosophi sua axiomata; Medici
sua Pharmaca; Jetti sua consilia, & Principum sive placita sive
rescripta aut edicta. Ad Theologiã collata aut ab ipsâ tacta mox
omnem amittunt splendorom, & veluti poma Sodomitica ab-
eunt in cineres & favillas, quia humi repunt, & illa continent,
quæ acumine humani ingenii inventa & experientia, multisque
observationibus comprobata sunt. Nihil autem ab iis audies de
vera DEI notitia, nihil de solida conscientie tranquillitate, nihil
de sempiterna beatitudine, ad quam tamen singuli & universi,
tanquam scopum sibi unice præfixum collimare debemus. O-
mnia apud eos sunt frigida; non ibi mens elevatur ad DEUM;
nulla ibi salutaria colloquia instituntur cum DEO; nulla in animo
fides & devotio accenditur, nullum mundi tedium, nullum
mortis desiderium ingeneratur. Terra sunt, & instar terræ fri-
gent, rigent, nigrescunt omnia. Theologia verò à cælo egredi-
tur, & nos per eam cælum ingredimur. Discamus ergo cum
D. Hieronymo in hac terra, quorum fructus durat quoque in
altera vitâ. Deniq; etiam nobilitatem & præstantiam Theolo-
giæ demonstrare possumus per statuam illam quam Rex Nebu-
cadnezar in somno vidit, cujus tibie luteæ ferreæq; assignari pos-
sunt Philosophis, quoniam prima tradunt fundamenta, quæ in-
star tibiæ sunt sunt entant reliqua membra; nec non in opinionibus
suis nonnunquam sunt rigidi ferreiq; quibus tamen lutum
interdum intermixtum est. Medicis tribui solet venter æneus,
quippe

Pan. 2. 6. 31.

quippe cujus curam principaliter agunt, & quorum facultas nobilior aestimatur Philosophicâ; adhuc tamen ænea, & circa mixturas varias occupata est. Jctis assignari potest pectus cum brachiis argenteum, siquidem justitiam corde docent concipere, brachiis defendere: quæ quidem facultas satis præstans ob bonum Republicæ quod pro movet, ac tuetur: non tamen est nobilissima, sed argenti naturam imitatur, quod infra auri præstantiam subsidet. *Theologia* vero nostra tanquam facultatum omnium nobilissima & præstantissima, caput aureum occupat, & tota aurea est ob puritatem quâ excellit, ob nobilitatem quâ pollet, ob nitorem quem emittit, ob soliditatem quâ constat, ob *evangelicam* singularem quâ in movendis confortandisq; animis operatur. Ut itaq; caput inter corporis membra, ut aurum inter metalla omnium nobilissimum est: sic *Theologiæ* inter Facultates reliquas meritò principatus & primatus assignatur.

THEOREMA X.

(9.) *JUCUNDISSIMA est.*

Nihil n. potest esse jucundius, quam quod ad cognitionem & fruitionem DEI deducit: mundo quidem utimur, sed solo DEO fruimur. Quid a. potest esse jucundius quam DEO frui? Hoc ipsum optimè intellexit Regius Psaltes, ideo exclamat *Psal. 84. v. 11. Melius est dies una in atris Domini, quam alibi mille*: ibi n. anima nostra veram quietem invenit, quam aliàs frustra in hisce transitoris, & mundanis quærit. Imo omnia, quæ nobis alias jucunditatem adferre solent, in *Theologia* nostra invenire possumus. Si quis delectatur opibus, *Theologia* est, quæ nobis thesaurum in cælo repositum monstrat, quem neq; ærugo corrumpi, neq; fures prodere, neq; furari possunt. Si aliquis appetit honores, *Theologia* est, quæ homines ad honores evehere, & ex illis Reges & Sacerdotes facere potest. Si quis desiderat convivium splendidum, *Theologia* est, in quâ ejusmodi convivium opiparum pro cordibus famelicis paratum invenimus, ibi panis vitæ qui de cælo descēdit, & potus qui est fons aquæ salientis in vitam æternam nobis apponitur. Si quis delectatur suavitate mellis, *Theologia* est, quæ nos docet præcepta Domini, quæ dulciora melle & stillatione favorum. Si quis desiderat animæ

9. Jucundissima.

Matt. 6. 8. 29

Apoc. c. 1. 6. 6

c. 5. 8. 10.

Luc. 14. 8. 16.

Job. 6. 8. 13.

Job. 4. 8. 14.

Psal. 19. 8. 11.

B

medici-

Exod. 15. 8.
26.

medicinam, Theologia est, quæ nobis animæ pharmaca proponit; imo ad ipsum medicum nos deducit, qui semper in clamat: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis & ego reficiam vos. Quis itaq; Theologiam esse omnium jucundissimam negaret?

THEOREMA XI.

10. Utilissima & salutifera.

(10.) UTILISSIMA & SALUTIFERA EST.

Vita nostra comparatur navigationi.

Quoniam ipsa doctrinam veram docet, falsam refutat, vitam emendat impiam, in cruce solatur, & ad sempiterna gaudia nos ducit. Quid vero his omnibus excogitari potest utilius? Vitæ humanæ cursus navigationi non immeritò comparatur. Mundus in quo degimus tanquam mare fluens & refluxus; litus unde solvimus nativitas, portus quò tendimus, æterna felicitas; navuleris quem sequimur Christus; anchora quâ nitimur fides est. Hic verò arte, hic regulis opus est, ne vel in desperationis charybdin, vel in securitatis scyllam incidamus, adeoq; & fidei & salutis triste faciamus naufragium. Hanc artem & istas regulas sola nobis Theologia suppeditat, quippe quæ docet, tum fiduciam concipere in DEUM ne desperemus ex timiditate, tum salutem operari cum tremore ne efferamur in securitate. Theologia est, quæ inter præruptos hujus mundi scopulos ita navigare nos docet, ut ad cœlestis patriæ portum salvi & illasi provehamur. Theologia est, quæ ex lege facienda, ex Evangelio credenda ostendit; quæ pietatem erga DEUM, charitatem erga proximum, sobrietatem erga nos ipsos inculcat; quæ sanctissimo dirigit ductu cor nostrum, ut credat & diligat; os nostrum ut DEO grata, piis salutaria loquatur; manus nostras, ut benè operentur, & mandato munere fungantur quàm rectissimè. Theologia est, quæ adfectuum impetus sedat, & inter varias turbas animum sola conquiescere, & DEO fidere facit; quæ nos in mundo extra mundum; imo, quæ nos extra nos rapit, & cum ipso Jehovah unit, ut spretis mundi vanitatibus cœlestia sapiamus & mentes nostras in cœlum elevemus.

THEOREMA XII.

11. Antiquissima.

(11.) ANTIQUISSIMA EST.

Hæc

Hæc enim post hominis lapsum in ipso statim exordio mundi fuit revelata : imo DEUS ipse principia & semina Theologiae, Legem nimirum & Evangelium proponendo, in Paradiso tradidit. Quicquid autem statim cum origine mundi esse cepit, id nullo modo pro re nova haberi potest.

THEOREMA XIII.

(12.) NECESSARIA est.

Necessitas Theologiae patescit partim ex fine ; siquidem sine illa neq; sapientes, neq; boni, neq; beati rectè perfectèq; reddi possumus : partim ex quadruplici illa cognitione, quam quilibet hominum sibi comparare debet, ut nimirum cognoscat DEUM supra se, Angelos juxta se, Diabolum infra se, & tandem semetipsum in se. Hæc autem quadruplex γνώσις ex nulla alia disciplina addisci potest. Ad imaginem DEI sumus in Protoplastis nostris conditi: Quid igitur magis necessarium, quam illius naturam cognoscere, & de istâ recuperandâ seriò cogitare? Omnia propter hominem, homo propter DEUM. Nihil ergo magis necessarium homini, quam semper à DEO pendere ; cum DEO semper colloqui, de DEO semper disserere, & ad DEUM omnia cogitata, dicta, facta, referre.

THEOREMA XIV.

(13.) DIFFICILIS est.

Et quidem partim ob rationem objecti, quod sublimissimum, & non nisi à posteriori cognosci potest. Versatur n. circa res abstrusissimas, & omnem humanæ rationis captum transcendentem : unde hoc in loco meritò repetimus illud dicitur experientiae usu satis comprobatum : χαλεπὸν τὰ καλὰ ; partim ob rationem subjecti, quod est noster intellectus, qui crassis tenebris implicatus Ephes. 4. v. 18. & mysteria hæc difficulter percipit, quia sunt abscondita 1. Cor. 2. v. 7. Rom. 16. v. 35. imò stultitia sunt ei 1. Cor. 2. v. 14. Nulla n. datur proportio inter intellectum hominis, & mysteria divina, sed maxima pugna, cum τὸ Φρόνημα τῆς σαρκὸς sit inimicitia adversus DEUM Rom. 8. v. 6. & 7 ; partim ob hæreseon varietatem & vitiorum copiam, quæ sacrum hoc studium satis reddunt difficile & intricatum.

Quot n. hæreses, tot bella immanissima, cum quibus Theologo indeliderenter pugnandum, præsertim hæc mundi senectæ, quæ hæreticorum refertissima. Non tamen animus planè abjiciendus; verum utendum potius est mediis quæ vitæ ille μεγαλοκλυδovos B. Lutherus nobis præscribere voluit, uti sunt, oratio, meditatio, tentatio; illa munit, hæc dirigit, ista perficit; illa nos facit habiles, hæc facit exercitatos, ista facit prudentes. Utamur modo iis, & simus in precando ardentis, in meditatione diligentes, in tentatione patientes, & nobis facilis erit omnis in Theologia difficultas. DEUS n. præstò erit sua gratia.

Tria dantur
mediâ quæ-
bus difficultas
Theologia
superari
potest.

THEOREMA XV.

Membrum
II.

Absolutis attributis rectè progredimur ad effectus sive usus Theologia, qui triplices.

Possunt enim illi pro triplici hominum consideratione eleganter proponi, qui considerantur partim universaliter prout constituunt unum corpus Ecclesiæ; partim communiter pro diversis statibus; partim singulariter in quo libet individuo: ex quâ triplici hominum consideratione triplices quoq; emergunt Theologiae usus s. effectus.

THEOREMA XVI.

Triplices
sunt Theolo-
giae usus.
1. Quidam
concernunt
totum corpus
Ecclesiæ.

Nam (1.) quidam totum corpus Ecclesiæ concernunt, quam rectè plantare, ac plantatam gubernare docet Theologia, quò tria illa bona Ecclesiastica, puritas nimirum doctrine, sanctitas vitæ, & integritas disciplina facta rectè manent.

THEOREMA XVII.

2. Quidam
attinet tres
status Hie-
rarchicos.

(2.) Quidam attinent tres status Hierarchicos, Ecclesiasticum, Politicum, Oeconomicum, quibus omnibus Theologia præscribit faciendâ & fugiendâ, proponitq; vitam & mortem, præmia & supplicia.

Rom. 15. 6. 4.
2. Tim. 3. 6.

16p

Statum Ecclesiasticum quòd attinet, in illo vivunt Pastores, quibus Theologia præscribit modum fidem veram docendi, & vitam probam auditoribus inculcandi. Per fidem intelligitur doctrina pura: per vitam morum gubernatio honesta. Ad doctrinam pertinent. 1. διδασκαλία. 2. ἐλεγχος. 3. παιδεία. 4.

ἐπιμόρφωσις

ἐπανόρθωσις. 5. ὑθεσία. 6. παρρησία. 7. παραμυθία. Ad
 vitam spectant virtutes illæ, quas Apostolus futuro Theologo
 præscripsit. 1. Tim. 3. & Tit. 1. Harum exercitio auditoribus suis
 præire & omnibus semetipsum τῶν bonorum operum in doctri- Tit. 2. 6. 7.
 na & morum gravitate præbere debet; ne sana docendo & tur-
 piter vivendo, unâ manu rapiat, quod alterâ porrexerat, & ita
 plus obsit vita, quam profit doctrina. Statui v. Politico præsi-
 dent Magistratus, quos Theologia docet, quomodo se gerere
 debeant εὐσεβῶς erga DEUM, σωφρόνως erga semetipsos, δίκαιως
 erga subditos: quomodo debeant esse nutritii Ecclesiarum &
 scholarum Esai. 40. v. 13. legum DEI custodes, & quidem probis
 in præmia: improbis vero in supplicia Rom. 13. v. 1. & seqq. In
 statu deniq; Oeconomico vivunt conjuges quibus Theologia tria
 conjugii bona proponit, uti sunt bonum fidei, bonum prolis,
 bonum Sacramenti. Bonum fidei est duplex, animæ & corporis.
 Animæ ob fornicationis fugam 1. Cor. 2. v. 12. Corporis ob mu-
 tua auxilia Gen. 2. v. 8. Bonum prolis triplex agnoscimus 1. quia
 parit DEO servos fideles qui eum colunt & reverentur, quò etiam
 spectat mandatum divinum Eph. 6. v. 4. quod parentes in edu-
 catione sobolis diligenter observare debent. 2. quia patriæ parit
 cives, qui societatem humanam conservant. 3. quia sibi parit li-
 beros & hæredes quibus familia conservatur. Bonum deniq;
 Sacramenti non minus triplex statuitur. Nam 1. conjunctio a-
 nimorum significat unionem animæ erga DEUM. 2. Conjun-
 ctio corporum repræsentat unionem Verbi & carnis. 3. Unus vir
 & una uxor significant unum sponsum Christum unius ejus
 sponsæ Ecclesiæ. Et ut multa paucis dicantur, Theologia est quæ
 statui Ecclesiastico præscribit, quomodo religio & purus DEI
 cultus exerceri; Politico quomodo vita tranquilla conservari;
 Oeconomico quomodo utriusq; seminarium esse debeat. Tres
 vero istæ ἱεραρχίας s. status sacri præfigurati fuere per tria illa me-
 morabilia in arca fœderis olim reposita, quæ fuerunt Tabulæ
 Moysi, Virga Aaronis, & Manna s. panis cœlestis. Tabulæ statum
 Ecclesiasticum, Virga Politicum, Manna Oeconomicum adumbrabat.
 Et sicuti duo Cherubim alas suas super arcam extendebant, &
 Deus illam singulariter protegebat: Ita etiam adhuc super sta-
 tustres.

his tres prædictos alas suæ gratiæ, & defensionis expandit, & mirabiliter eos defendit.

THEOREMA XIX.

3. Quidam
concernunt
personas
particulares

(3.) Quidam spectant particulares personas, quæ sunt vel rudes & docentur, vel infideles atq; errantes & refutantur; vel ignari faciendorum, inq; bono remissi & admonentur; vel securi impiiq; & corriguntur; vel contriti ac sub cruce gementes & solatio refocillantur.

THEOREMA XIX.

Ut autem Theologia in distinctis distincta efficit, ita universos à peccatis ad DEUM convertit (quæ conversio est instar medii de ducentis ad finem h. e. vitam æternam) illuminando mentem, sanctificando voluntatem, frenando appetitum, pieq; vivere & tranquille mori facit, ut ita reddat homines sapientes, prudentes, beatos, quæ ipsa beatitudo hic inchoatur, illic vero in altera vita consummabitur ad sempiternam nominis divini gloriam.

In hoc theoremate tres generalissimi Theologiæ usus continentur, quorum primus est hominis conversio, quæ duo includit bona, tum sapientiam, quâ cognoscit homo DEUM supra se, Angelos juxta se, Diabulos infra se, semetipsum in se; tum prudentiam, quæ homines eò dirigit, ut DEUM ex toto corde diligant, sibi à peccatis caveant, & ad beatam ἀνάσσειν præparent: unde artem docet piè vivendi, fortiter patienti, & beatè moriendi. Post conversionem sequitur glorificatio: & deniq; ex glorificatione orta beatitudo, & æterna DEI laudatio.

THEOREMA XX.

Membrum
III.

Duo sunt
modi propa-
gandi Theo-
logiam.

Post tractationem usum Theologiæ, nobis agendum est de variis modis proponendi & propagandi eandem. Ubi statim sciendum, quod duo sint generalissimi modi, quibus est Theologia proposita & propagata; prior est ἀρχαίως & in viva vacis traditione; posterior est ἐργασίως & in scriptis sive literarum monumentis consistit.

Omnis n. cognitio oritur ex sensu, cum nihil sit in intellectu

Et quod non prius fuerit in sensu. Sunt a. potissimum duo sensus, qui nos ad cognitionem rei ducunt: auditus nimirum & visus. Hinc duos habemus modos sensa animi nostri aliis communicandi. Prior fit per auditum, qui vivam requirit vocem; posterior per visum, qui postulat descriptionem. Si itaque res aliqua aliis ad cognoscendum est proponenda, id fieri solet vel per vivam vocem, vel per scripta.

THEOREMA XXI.

Primum viva voce Theologia est tradita, quando illam DEUS Patriarchis revelavit, cum quibus fuit collocutus, & illi eandem suis posteris inculcarunt usque ad Moysen.

*Tradita est Theologia
1. viva voce.*

Sine revelatione n. Theologiae imaginis divinae nulla restauratio partialis & inchoativa hac in vita fieri potuisset. Hinc etiam statim in ipso Paradiso fundamenta Theologiae à DEO Protoplastis tradita fuerunt, ut supra demonstratum fuit.

THEOREMA XXII.

Cum autem traditio facile corrumpi possit, modo isti priori scriptura subjuncta est; siquidem Jehovah ipse tabulas legis suo digito scripsit, & Moysen praecipua religionis capita conscribere iussit, quem postea distinctis temporibus alii Prophetæ insecuti sunt suae Ecclesiae scripta relinquentes.

2. Scriptura.

Hoc in loco notandum venit, quod omnis scriptura respectu suae traditionis quadrifariam considerari possit. Est n. vel divina ex toto, ut duae tabulae Moysi, quarum autor DEUS est quoad rem & literam; vel humana ex toto, ut sunt scripta omnia profana, quorum autores homines sunt quoad rem & literam; vel divina quoad rem & inspirationem divinam: non vero quoad literam, ut libri Prophetici & Apostolici; vel denique divina quoad rem; non v. quoad immediatam inspirationem & literas, ut sunt libri omnium orthodoxorum Theologorum.

THEOREMA XXIII.

Mansit autem uterque modus revelationis usque ad tempora post Malachiam, qui ultimus fuit Prophetæ, & post quem res divina non immediatè revelata, sed tantum ex scripturis petenda erant.

Sciendum.

Sciendum itaq; quod revelationes rerum divinarum in V. T. factæ sint vel *ἀκούσως*, vel *ἐμμέσως*. (1.) *Ἀκούσως* quando nimirum DEUS ipse in sua persona homines allocutus est, objicendo auditui vocem articulatam. Sic post lapsum Protoplastos nostros statim vocavit, eosq; ob peccatum commissum corripuit, & latissimam de futuro Messia promissionem primitus promulgavit Gen. 3. v. 14, 15. (2.) *Ἐμμέσως* quod factum est vel per vivam vocem Angelorum, uti legere est Gen. 22. v. 11. Gen. 32. v. 1. Exod. 3. v. 2. Iud. 13. v. 3. & alibi locorum; vel per sacerdotes summos, qui habeant Urim & Thumim super pectus suum, ex quibus signis voluntatem DEI facile percipere poterant, & deinceps eam populo annunciare; vel per ordinarios Prophetas, quos DEUS voluntatis suæ præcones & interpretes esse voluit, qui etiam auditores suos Theologiam fideliter docuerunt.

Exod. 28, 6.
30.
1. Sam. 28, 6.
6.

THEOREMA XXIV.

Docendi autem modus usq; ad Christum semper mansit geminus; quia partim vivâ voce in Scholis & Synagogis tradita est Theologia; partim ex scriptis Prophetarum aliorumq; Doctorum capi potuit & addisci.

THEOREMA XXV.

Non eadem
semper fuit
facies Theologia V. T.

Sed non eadem semper Theologiæ facies permansit, quandoq; pura, quandoq; maculata, quandoq; penitus corrupta & mox iterum reformata fuit. Potestq; omnis Theologia V. T. dici... qui in puram, quæ fuit Prophetica, & depravatam quæ viguit partim ante captivitatem Babylonicam, eratq; tum Samaritana in regno Israelis, tum Baalitica in regno Judæ; partim post captivitatem ubi Pharisaica cepit, & cum illa sectæ alia ut Essæorum, Sadducaorum & similiarum.

Ex his manifestum est Theologiam V. T. quasi quatuor anni tempora expertam esse. In Vere enim fuit constituta tempore Patriarcharum ubi vigere & florere incepit. Æstatem habuit tempore Mosis & Judicum, ubi semina Theologiæ germinare fructusq; maturefcere ceperunt, & jubar verbi clarius fulsit. Autumnum experta est tempore tum Regum inter quos primum locum occupant David & Salomon; tum Prophetarum, ubi fru-

ctus tu-

atus tulit copiosissimos, quales fuere templi ædificatio, & superstitionum Ethnicarum abolitio &c. In Hyeme fuit tempore posteriorum Regum, captivitatis Babylonicae & Pharisaeorum, ubi in glaciem quasi falsarum & impiarum opinionum concrevit, & omnem puritatem amisit.

THEOREMA XXVI.

In N. Testamento Theologia & doctrina vera primum similiter tradita est viva voce à Christo & Apostolis. Deinde autem in literas redacta, post quæ tempora nullum aliud principium Theologia in Ecclesia infallibile vel viguit, vel usurpatum fuit, quam verbum DEI scriptum; licet ipsa Theologia semper, partim vel vivâ voce in templo & scholis, partim v. scriptis, quæ Ecclesia D. D. ediderunt propagata fuerit, quæ scripta supra in symbolica & non symbolica, partim διδασκαλῆα & ἐλεγχικῆα, partim ἐξηγητικῆα divisa fuerunt.

Primum docendi genus nimirum διδασκαλῆον inceptum est sub initium seculi violentiæ sub Imperatoribus Rom. qui Christianos gravissimè persequabantur. ἐλεγχικὸν cepit sub initium seculi fraudulentæ sub variis hæreticis, qui venenata dogmata spargebant. Deniq; ἐξηγητικὸν suum habuit initium circa seculum fraudulentæ violentiæ & violentæ fraudulentæ partim sub regno Mahometico in Oriente, partim sub Pontificio in Occidente; ubi veritas oppressa, & idololatria armis dolisq; introducta fuit, & adhuc proh dolor! introducitur.

THEOREMA XXVII.

Non eadem ergo Theologia Christiana semper mansit facies, sed erat illa (1.) pura & pulchrè ornata tempore Apostolorum & Martyrum. (2.) Nonnihil maculata tempore quorundam Patrum, ubi à priscâ simplicitate paulatim destituebatur & humana opiniones subinde admiscebantur. (3.) Prorsus deformata, partim per hereticos, partim sub pleno dominio Romani Pontificis, ubi scholastica & caustica Theologia obtinuit. Et nunc (4.) per DEI gratiam denuo reformata: licet Papiste, Anabaptiste, Calviniste,

C

Photi-

*Photiniani, bodierni Fanatici, aliq. heretici eam oppugnant,
& suas unà metaphysicas propugnant.*

Solet alias status Theologiae tempore N. T. sub quadruplici facie, instar mulieris, proponi. Etenim virginalem habuit faciem tempore Christi, & Apostolorum; lascivientem & amatoriam tempore Patrum; ubi cepit complecti suos impuros procos; Meretriciam sub Papatu prae se tulit, ubi triplex florebat Theologia, nimirum Lombardica, in qua docebatur hominem salutem gratia & operibus consequi posse, Thomistica, quae sola opera pro medio consequendi salutem agnoscebat, Monastica in qua multa abominanda proponebantur; hinc etiam orti sunt tot Monachorum ordines. Matronalem vero faciem Theologia accepit post reformationem ante annos 100. ab ipso B. Luthero institutam, quam etiam imposterum DEUS clementissimè conservare velit!

THEOREMA XXVIII.

*Membrum
IV.*

*Jam ordo nos deducit ad membrum quartum, in quo de
comparatione Theologiae cum aliis disciplinis agendum erit.
Notandum autem est, quod illa partim convenient, partim
differant.*

THEOREMA XXXIX.

Conveniunt, & quidem

1. *Ratione generis remoti*: quia Theologia & omnes disciplinae aliae sunt habitus animi, qui crebris actionibus acquiruntur.
2. *Ratione causae efficientis primariae*, quae DEUS est, à quo ut omne bonum; ita & omnes disciplinae utiles ab ipso suam originem ducunt.
3. *Ratione causae instrumentalis & propagantis*, quae utrobique sunt homines eruditi, qui sunt instar manuum DEI, quibus opera sua absolvit. Uti n. Beseleel impletus fuit Spiritu S. intelligentia & scientia in omni opere, ut omnia facere posset, quae à DEO praecepta fuerant: sic etiam DEUS adhuc hodiè sua sibi excitat organa, per quae disciplinas nobilissimas & promovet & conservat.
4. *Ratione materiae partim ex qua*, quae sunt principia & conclusiones disciplinarum omnium; *partim in qua* vel subjecti inhaesionis, quod est vel primum ut intellectus, vel adaequatum ut homo: omnis enim habitus animi consistit in intellectu humano.

s. R^o

5. *Ratione formæ, quæ utrobique est conceptuum sive præceptorum apta comprehensio & coordinatio.* Omnis n. disciplina vel *ὀργανισμὸς*, vel *ἐκλύσις* considerari potest? Priori modo existit in libris; posteriori vero in intellectu.

6. *Ratione finis externi & remoti, qui est felicitas hominis generatim sumpta, & hinc resultans DE gloria.*

7. *Ratione quorundam attributorum generalium.* Ut n. Theologia: sic quævis alia disciplina est una quoad *ἰσχύς* & *ὑπάρξις*. Vera & quidem quoad causam efficientem, quia quælibet earum suum ortum trahit à DEO vero; quoad materialem, siquidem omnes constant talibus rebus quæ veritatem concernunt; quoad formalem, quia secundum veritatem de illis differunt; & tandem quoad finalem, quia ad veritatem ducunt. Certa ob conclusiones & principia sua certa. Eximia & jucunda, utilis & necessaria, quia perficiunt vel intellectum hominis cognitione veri, vel voluntatem appetitione boni.

8. *Ratione usus & effectuum, quia homines in genere reddunt sapientes, prudentes, felices, ubi instar mediorum sunt sapientia & prudentia; finis v. ipsa felicitas.* Non a. hoc Theologia, & reliquæ disciplinæ eodem præstant modo: Est n. alias magna differentia, inter sapientiam & felicitatem æternam & temporalem, divinam & humanam.

9. *Ratione modorum proponendi & propagandi, quoniam ut Theologia: sic quoque aliæ disciplinæ tum viva voce, tum scriptis proponi propagarique solent.*

THEOREMA XXX.

Verum uti hifce prænominatis modis conveniunt: ita etiam certis respectibus differunt. Et quidem

1. *Ratione generis propinqui, cum Theologia sit habitus *θεόςδοξος* vel divinitus datus; reliquæ vero disciplinæ omnes sint saltē habitus *ἐπίκτητοι* s. acquisiti.* Nam (uti alias notum est) tripliciter dantur habitus: quidam sunt *ἐμφυτοι* s. connati, qualis est peccatum originis; quidam dicuntur *ἐπίκτητοι* s. acquisiti, quoniam humanis viribus acquiruntur, quales sunt omnes disciplinæ reliquæ; & tandem quidam dicitur *θεόςδοξος*, qualis est Theologia, quæ habitus *θεόςδοξος* dicitur, partim ob principii, partim objecti cœlestem & divinam naturam.

2. *Ratione cause efficientis primariæ, & eum primi quoad causandi modum.* Nam DEUS est Theologiæ causa immediata, proxima & solitaria; idem vero DEUS est reliquarum quoq; causa, sed mediata, remota, socia.

3. *Ratione cause instrumentalis, quæ gemina inanimata vel realis, & animata vel personalis.* Illa in Theologia est verbum DEI scriptum, vel lumen gratiæ, quod in cordibus renatorum lucet: in reliquis vero disciplinis est lumen naturæ *κονακὲ ἐνοίας* comprehendens, quod etiam simul includit reliquias imaginis divini, quarum beneficio disciplinæ reliquæ omnes inventæ sunt. Hæc quoad Theologiam sunt legitime vocati DD: quoad cæteras disciplinas sunt Philosophi & doctri homines, in Ecclesia sive extra illam degentes.

4. *Ratione materiæ, partim ex qua, quæ in Theologia sunt præcepta de mysteriis divinis, ex scriptura hausta, in qua nobis gratiosè sunt revelata, qualia sunt, DEUM esse unum in essentia, & trinum in personis, Patrem ingenitum esse, Filium genitum, Spiritum S. à Patre & Filio procedere &c.* Omnes ejusmodi veritates habentur supernaturaliter per solam revelationem in sacro codice à DEO nobis factam: in aliis vero disciplinis sunt præcepta de rebus humanis ex lumine naturæ collecta; *partim* circa quam, quæ in Theologia est vera religio de credendis & faciendis: in cæteris disciplinis sunt res necessariæ & contingentes in solâ naturâ fundatæ.

5. *Ratione formæ speciatim sumptæ, quæ in Theologia est comprehensio præceptorum de rebus divinis: in aliis vero disciplinis est comprehensio præceptorum de rebus humanis.*

6. *Ratione finis interni, qui est in Theologia homines perducere ad salutem æternam, & felicitatem spiritualem: in disciplinis vero reliquis homines moraliter & civiliter felices reddere.*

7. *Ratione attributorum quorundam, uti quod Theologia tota est divina, sancta, ἀμείωτος revelata, id quod affirmari nequit de reliquis disciplinis; imo quod etiam Theologia istis omnibus sit longè certior, perfectior; immutabilior, præstantior, jucundior, utilior, magisq; necessaria & difficilis.* Hæc enim attributa Theologiæ κατ' ἐξοχήν καὶ πρῶτως competunt; reliquis vero disciplinis saltem δευτέρως attribuuntur.

8. *Ratione usum & effectuum*, siquidem Theologia Ecclesiam rectè plantare, & plantatam ritè gubernare docet, informat status Hierarchicos, personas singulas instruit, arguit, admonet, corrigit, solatur, & ad salutem æternam promovet, quæ omnia de reliquis disciplinis ità affirmari nequeunt.

Deniq; 9. *ratione specialium modorum proponendi & propagandi*, quia aliter Theologia in V. & N. T. proposita fuit, uti supra ostendimus, & aliter artes reliquæ proponi consueverunt.

THEOREMA XXXI.

Restat adhuc membrum quintum & ultimum de pugnans cum Theologia. Pugnans autem cum illa quadam Membrum V.
Φανουμένως vel *apparenter*, *quadam* ὄντως vel *realiter*.

Omne n. quod est aut revera est, aut saltem essendi speciem habet, & apparenter est. Sic quidam Christiani habent saltem *εὐφραν* quadam in cælo Ecclesiastico, ut quædam meteoræ in cælo aereo, & sunt saltem *Φανουμένως* Christiani: quidam vero habent *ὑπόψων*, & sunt ὄντως Christiani.

THEOREMA XXXII.

Φανουμένως sive *apparenter* cum Theologia pugnans disciplinæ Philosophicæ, quarum *effata & principia* nonnunquam videntur *contraria* Theologicis assertionibus; *sed non sunt* *verè contraria*, cum *verum vero*, *virtus virtuti*, unum *DEI donum*, & *verbum alteri DEI dono & verbo* nunquam *re ipsa possit contrariari*.

Etenim unicum & simplex sibi non contrariatur. Veritas autem unica est & simplex, sive proponatur in Philosophia sive in Theologia: distinctæ enim disciplinæ veritatem non multiplicat ratione sui, quamvis ratione objecti. Hinc nihil Theologia habet verum, quod Philosophia dicat falsum: nec Philosophicum Principium ullum datur, quo Theologica veritas evertatur: Utraq; enim (ut in theor. dictum fuit) est donum DEI; sicuti autem DEUS ipse secum non pugnat, ita nec dona ejus. Imo altera alterius utitur interdum servitio, seq; beneficio alterius illustrem præbet & conspicuam. Sicut autem Theologia in divinâ revelatione; sic Philosophia in recta fundatur ratione:

C 3

& ve-

& veluti duo fundata inter se non pugnant; sic nec duo fundamenta. Attamen Theologia dominatur rationi, hæc autem servit illi; illa Regina, hæc pedissequa; illa Sara, hæc Agar; illa moderatur, hæc gubernatur. Plura qui de hæc questione legere satagit, videat Rever. & Clariss. Dn. Præceptorem Præsidentem in 1. parte Phil. Sobr. sect. 4 c. 2. q. 3. pag. 885. Albertum Gravverum de unica veritate, Mornaum in Praef. vere Christ. relig.

THEOREMA XXXIII.

Notandum tamen insuper quod Philosophia considerari queat vel ratione ætatis, & prout in legitimo usu constituta est, vel ratione sue vniuersalis prout in nonnullis existit, & quando in abusu constituta est.

Philosophia priori modo considerata non pugnat cum Theologia; quoniam omnia sua principia, & conclusiones vult tantum intellectas de rebus naturalibus, & ordinaria eorum habitudine, ex qua de rebus supernaturalibus & mysteriis fidei non iudicandum. Quando autem posteriori modo Philosophia accipitur, tunc sæpius illa cum Theologia pugnat, dum nimirum sua principia nimis extendit, sine limitatione accipit, adeoque rebus supernaturalibus in scriptura propositis opponit. Illud fit de iure: hoc vero de facto, & hic merito Poetæ versiculus observandus esset:

Ufus habet laudem, crimen abusus habet.

THEOREMA XXXIV.

Verè & realiter cum vera Theologia pugnat omnis Theologia falsa, que est vel infidelium extra Ecclesiam, vel hereticorum in Ecclesia.

THEOREMA XXXV.

Falsa Theologia extra Ecclesiam hoc postremo mundi tempore in primis triplex est.

1. JUDAICA, quæ Rabbinicum Talmuth habet pro principio fidei infallibili.
2. TURCICA, quæ Alcoranum Mahometi agnoscit pro norma credendorum & faciendorum, quo etiam referri potest PERSICA quæ in nonnullis tantum à Turcicâ differre dicitur.
3. ETH.

3. ETHNICA, quæ antiquis nititur majorum superstitionibus & traditionibus, qualis est Theologia Indorum, & aliarum gentium infidelium.

THEOREMA XXXVI. & ultimum.

Falsa Theologia intra Ecclesiam hoc tempore imprimis est quintuplex.

1. PAPISTICA, quæ iterum difformis, & dividi potest in Lombardicam, Thomisticam, Monasticam, Interimisticam, & Jesuisticam.

2. ANABAPTISTICA, quæ etiam in diversas classes divisa est.

3. CALVINISTICA, quæ quoq; suas sectas habet distinctas.

4. PHOTINIANA, vel SOCINIANA, quam Faustus Socinus, nimium infaustus maximam partem interpolavit.

5. FANATICA & WEIGELIANA, quæ paucis ab hinc annis caput efferre cepit.

De his sectis singulis in sequentibus disputationibus in specie agendum erit: ideo nos vela contrahimus, & disputationi huic nostræ voto piissimo colophonem imponimus.

Vera tui veri, VERBUM, sententia verbi

Floreat, afflatu corda docente tuo.

Intereant contra scholii mendacia vafri,

Quale tuo verbo quisq; Sophista parat

F I N I S.

SYNTACTICA, de analogia & maiori in minori
ratione & rationibus, quae sunt in Theologia, & aliis
artibus, & aliis.

THEOREMA XXXVI & ultimum.

THEOREMA XXXVI & ultimum.

PARTITIO, quae in duas, & dividi potest
in Logicam, Mathematicam, Mechanicam, & Astronomicam.

ANALYTICA, quae in duas, & dividi potest
in Logicam, Mathematicam, Mechanicam, & Astronomicam.

GALVANICA, quae in duas, & dividi potest
in Logicam, Mathematicam, Mechanicam, & Astronomicam.

PHOTONICA, vel SOCINIANA, quae in duas
in Logicam, Mathematicam, Mechanicam, & Astronomicam.

TANALOGICA, WEGELIANA, quae in duas
in Logicam, Mathematicam, Mechanicam, & Astronomicam.

THEOREMA XXXVII & ultimum.

THEOREMA XXXVII & ultimum.

THEOREMA XXXVII & ultimum.

THEOREMA XXXVII & ultimum.

THEOREMA XXXVII & ultimum.

05 A 21473

ULB Halle

3

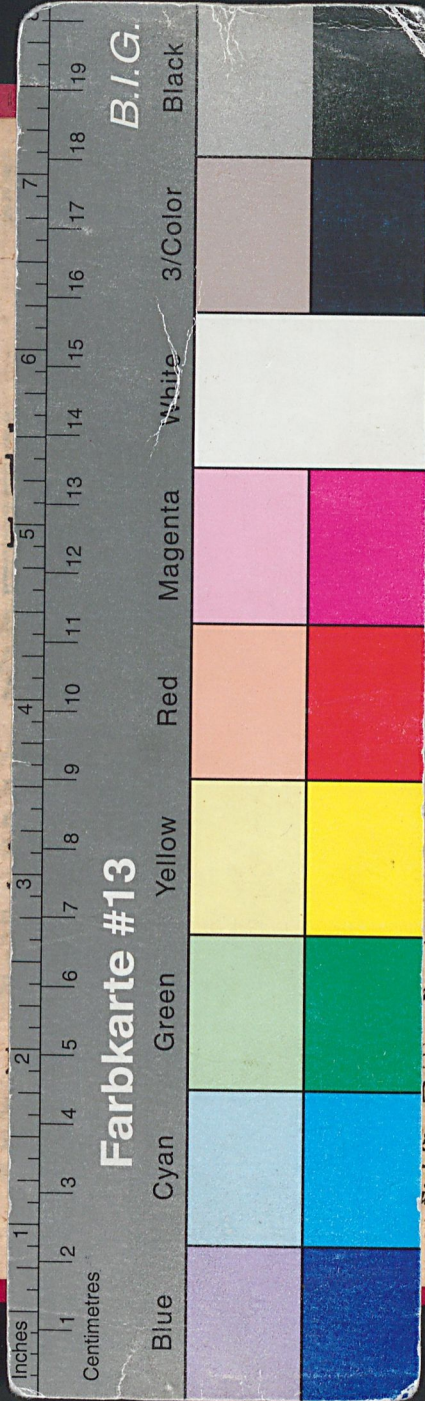
004 545 370

VDT7

M THEO-
M
O IX.

UTIS,
IS PRO-
ARATIONE
PLINIS, ET
OLOGIE,

DISPICE
Vittebergenfi

io
MEISNERI,
Præceptoris sui
ndi,
mandam

BARTHSIUS,
gius.
gio Veteri.

is Gormanni,
V,

IX

